

ĆWICZENIE 1

JEDNOFAZOWE OBWODY RLC

Celem ćwiczenia jest poznanie zasad symulacji prostych obwodów jednofazowych składających się z elementów RLC, szeregowych i równoległych zjawisko rezonansu prądowego i napięciowego na celu usprawnienie wykonywania ćwiczeń.

ⓘ -informacja ✂ - zadanie ▣ - obliczenia ⓘ - przykład

Czas wykonania ćwiczenia wynosi 90 minut.

ZADANIA DO WYKONANIA

✂ Zamodelować jednofazowy szeregowy układ RLC (rys.1) zasilany napięciem $u(t)=U_m \sin(\omega t + \varphi)$ warunki początkowe $i(0)=0; u_C(0)=0$, o parametrach $R=$ liczba liter *Imienia*. $[\Omega]$, $L=10*($ liczba liter *Imienia* $).$ $[mH]$ $C=$ liczba liter *Nazwiska* $[\mu F]$.

▣ Obliczyć: częstotliwość rezonansową $f_r=$.?. Hz, $u_C(t)=$?., $u_L(t)=$?.

Przedstawić za pomocą programu PLOT XY wykresy spadków napięć i prądów na elementach R, L i C.

Porównać otrzymane wyniki z obliczeniami:

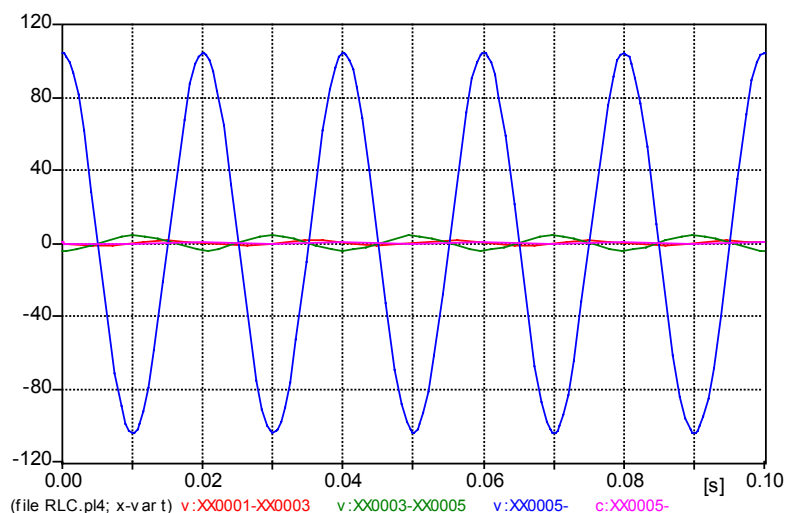

Rys. 1 Obwód szeregowy RLC

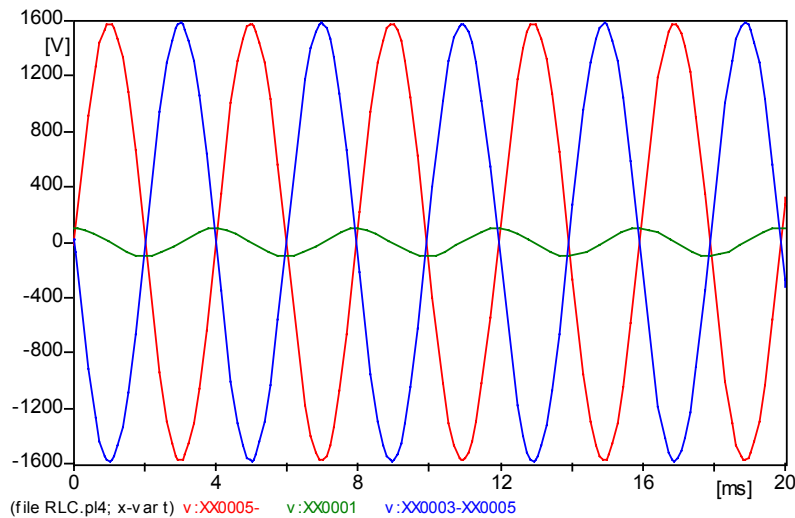
ⓘ Przykład dla parametrów

$U_m=100V, f=50Hz, R=8\Omega,$
 $L=80.mH C=5\mu F$

obliczona
 $f_r= 251Hz,$

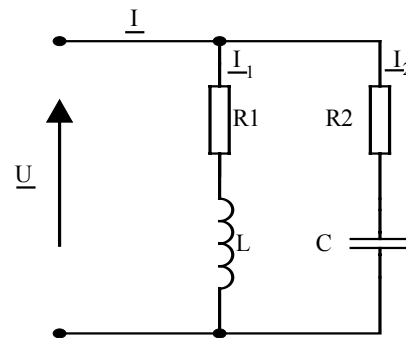
Rys. 2 Wykresy napięciowe

Rys. 2 Spadki napięć na elementach RLC podczas rezonansu napięć

- ✘ Zamodelować jednofazowy równoległy układ RLC (rys.4) zasilany napięciem $u(t)=U_m \sin(\omega t + \varphi)$ warunki początkowe $i(0)=0$; $u_C(0)=0$, o parametrach

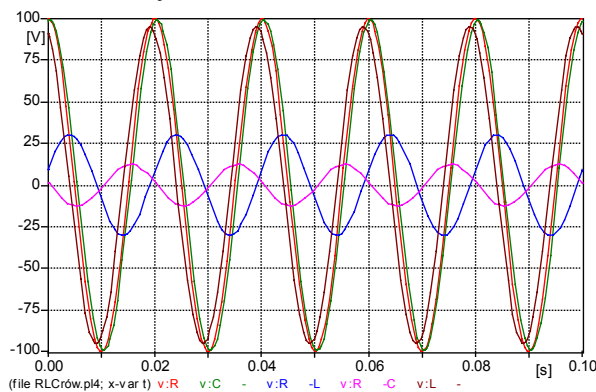
$$R_1 = \dots \Omega, R_2 = \dots \Omega, L = \dots \text{mH}, C = \dots \mu\text{F}$$

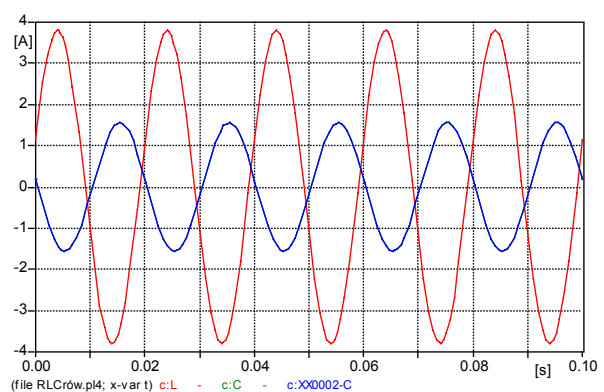
Rys. 3 Obwód równoległy RLC

- ▣ Obliczyć częstotliwość rezonansową $f_r = \dots$, $i_C(t) = \dots$, $i_L(t) = \dots$. Przedstawić za pomocą programu PLOT XY wykresy spadków napięć i prądów na elementach R_1 , R_2 , L i C .

Ⓟ Parametry $U_m=100\text{V}$, $f=50\text{Hz}$, $R=8\Omega$, $L=80\text{mH}$, $C=5\mu\text{F}$, $f_r=251\text{Hz}$

Rys. 4 Wykresy napięciowe

Rys. 5 Wykresy prądowe

- ▣ Wyniki obliczeń, f_r , $u_C(t)$, $u_L(t)$, $i_C(t)$, $i_L(t)$, oraz otrzymane wykresy napięć i prądów w stanie normalnym oraz w stanie rezonansu przedstawić w sprawozdaniu.

ĆWICZENIE 2

PROSTOWNIK DWUPOŁÓWKOWY

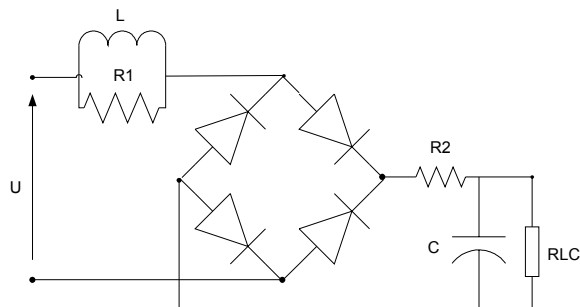
Celem ćwiczenia jest poznanie zasad symulacji złożonych obwodów jednofazowych składających się z elementów RLC, liniowych i nieliniowych

📌 - informacja ✂ - zadanie 📊 - obliczenia 📌 - przykład

🕒 Czas wykonania ćwiczenia wynosi 90 minut.

ZADANIA DO WYKONANIA

✂ Zamodelować dwupołkowy prostownik oparty na mostku Gretz'a złożonym z 4 diod (rys. 1), napięcie zasilające sieci nn (U_m od 4- 20V~) $u(t) = U_m \sin(\omega t + \varphi)$. Odbiornik o zadanej impedancji Z_{odc} , $i_{odc} < 0.1A$.

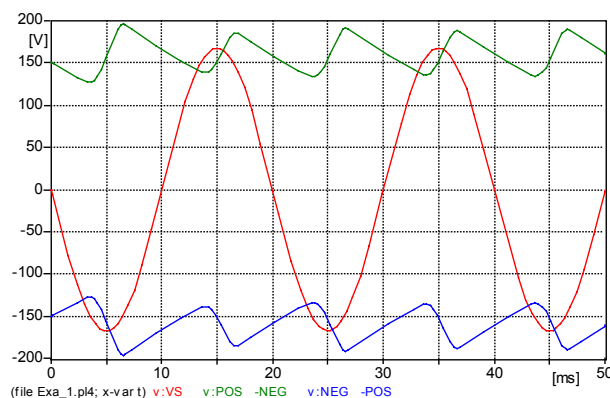
Rys. 6 Schemat prostownika

📊 Dobrać czas symulacji i krok obliczeń (ΔT). Obliczyć R_1 , R_2 , L i C .

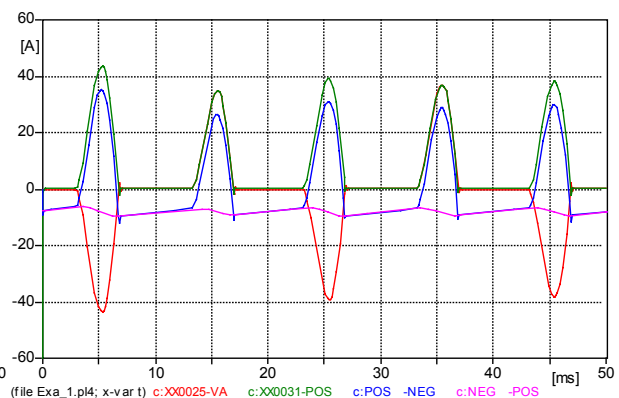
Przedstawić za pomocą programu PLOT XY wykresy spadków napięć na wejściu i wyjściu prostownika oraz prądu $i_{we}(t)$, i_{obc} na elemencie RLC.

📌 Przykład dla parametrów

$U=167V$, $R_1=300\Omega$, $R_2=0,01\Omega$, $L=1mH$, $C=1000\mu F$ napięcie początkowe na C $U(0)_+=75V$, $U(0)_-=75V$, $Z_{obc}=10+j0.3\Omega$

Rysunek 7 Wykresy napięciowe

Rysunek 8 Wykresy prądów.

ĆWICZENIE 3

STANY PRZEJSCIOWE W UKŁADACH RLC — — dobór parametrów symulacji

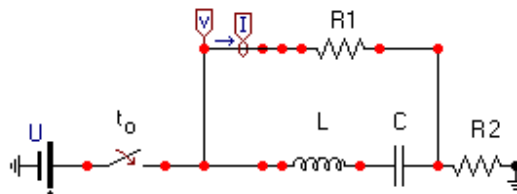
Celem ćwiczenia jest określenie parametrów charakteryzujących stany przejściowe w układach RLC oraz zależności wyników symulacji od wyboru parametrów symulacji takich jak okres próbkowania, itp. Na przykładzie badania stanów przejściowych w prostych obwodach RLC.

ⓘ -informacja ✖ - zadanie ▣ - obliczenia ⓘ - przykład

Czas wykonania ćwiczenia wynosi 90 minut.

ZADANIA DO WYKONANIA

- ✖ Zamodelować układ RLC (rys.1) zasilany napięciem $U=100V$ warunki początkowe $i(0)=0$; $u_C(0)=0$, o parametrach $R1=0$.(liczba liter Imienia) [Ω], $R2=10-R1$ [Ω], $L=10$ *(liczba liter Imienia).[mH] $C=$ liczba liter Nazwiska [μF].

Rys. 9 Obwód szeregowy RLC

▣ Obliczyć:

1. stałą czasową układu $T=?s$,
  2. czasu trwania stanu nieustalonego w układzie,
  3. częstotliwość próbkowania w zależności od T ,
  4. czasu trwania symulacji t_s ,
  5. czasu otwarcia wyłącznika t_0 w następujących przypadkach:
    - a) po naładowaniu kondensatora C ,
    - b) w trakcie ładowania kondensatora C ,
    - c) w chwili zadanej przez prowadzącego.
  6. Stwierdzić, czy w układzie zasilanym napięciem stałym może wystąpić częstotliwość rezonansowa, jeżeli tak, to kiedy i jaką ma wartość?
  7. Parametry zadane przez prowadzącego (np. przebieg napięcia prądu na danym elemencie).
- ✖ 1. Przedstawić za pomocą programu PLOT XY wykresy spadków napięć i prądów na zadanych przez prowadzącego węzłach lub elementach układu.
2. Porównać otrzymane wyniki z obliczeniami wykreślić je w MATLAB'ie.
3. Zmieni wartościach częstotliwości próbkowania na inną od poprzednio obliczonej i powtórzyć punkty 1 i 2. Omówić zaobserwowane różnice w wynikach poszczególnych symulacji.
4. Wczytać wyniku do MATLAB'a , zrobić wykresy zadanych przez prowadzącego przebiegów wygenerowanych przez program ATP-EMTP. Na wykresach zaznaczyć zadane przez prowadzącego parametry przedstawianych przebiegów (np. styczną w punkcie początkowym, okres sygnału, przesunięcie fazowe między dwoma sygnałami, itp.).

5. Określić co się stanie, jeżeli układ będzie zasilany napięciem zmiennym?

ĆWICZENIE 4

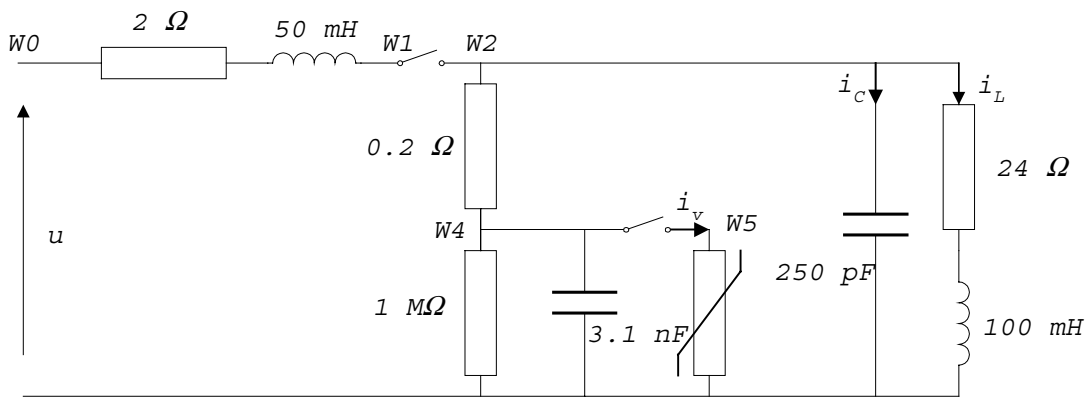
JEDNOFAZOWE OBWODY RLC Z WARYSTOREM

Celem ćwiczenia jest symulacja prostych obwodów jednofazowych z warystorem.

ⓘ -informacja ✖ - zadanie ▣ - obliczenia ⓘ - przykład

Czas wykonania ćwiczenia wynosi 90 minut.

ZADANIA DO WYKONANIA

Rys. 1 Schemat modelowanego układu.

ⓘ Równanie warystora: $i_v = k \left(\frac{u}{U_{ref}} \right)^\alpha$, przykładzie: $k=1 \text{ mA}$, $U_{ref}=36 \text{ V}$.

✖ Przeprowadzić analizę stanu przejściowego w modelu przedstawionego na rysunku przy następujących warunkach:

- parametry odbiornika: $R = 22\Omega$
 $L = 115\text{mH}$
- napięcie zasilające: $U = 110 \text{ V}$
- napięcie odniesienia warystora $U_{ref}=180 \text{ V}$

Dokonać analizy przebiegu napięcia na odbiorniku RL przy obecności warystora (jak w przykładzie) oraz przy jego braku.

ĆWICZENIE 5

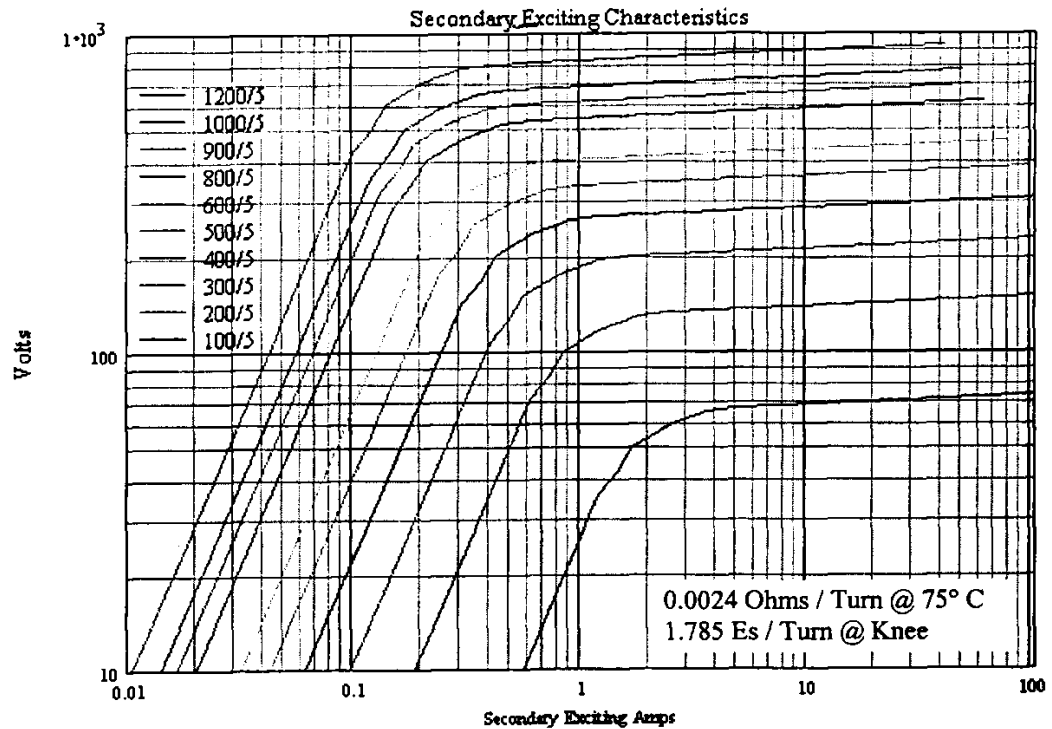
PRZEKŁADNIK PRĄDOWY

Celem ćwiczenia jest zapoznanie się z modelowaniem układu nieliniowego na przykładzie przekładnika prądowego.

ⓘ -informacja ✖ - zadanie ▣ - obliczenia ⓘ - przykład

Czas wykonania ćwiczenia wynosi 90 minut.

ZADANIA DO WYKONANIA

Rys. 1 Charakterystyki magnesowania przekładników prądowych.

- ⓘ Podana charakterystyka magnesowania odnosi się do strony wtórnej przekładnika prądowego.
- ⓘ Przekładnik ma jeden zwoj po stronie pierwotnej. Liczba zwojów strony wtórnej zależy od przekładni przekładnika, np. przekładnik 100/5 ma 20 zwojów po stronie wtórnej. Rezystancja uzwojenia zależy od liczby zwojów: $0.0024\Omega/\text{zwoj}$. Reaktancja uzwojenia jest bardzo mała i może być pominięta ($10^{-6}\Omega$). Napięcie na gałęzi magnesowania w punkcie kolanowym (koniec liniowej części charakterystyki wynosi $1.785\text{V}/\text{zwoj}$).
- ✖ Korzystając z podanej charakterystyki oraz z programu ATPDRAW zbudować model przekładnika prądowego 1200/5 A/A, zbadać prąd strony wtórnej przekładnika umieszczonego w systemie o sztywnym napięciu zasilania i impedancji źródła $R/X = 0.012$ po załączeniu zasilania, przy różnym kącie załączenia; przyjąć obciążenie przekładnika $Z = 2.8Z_0$ ($Z_0 = 1.66 + j0.794 \Omega$); dobrać impedancję źródła tak, aby prąd zasilający był równy $10 I_n$. Wczytać dane do MATLAB'a i wykreślić prąd wtórny przekładnika dla różnych kątów załączenia (np. $0^\circ, 30^\circ, 60^\circ, 90^\circ$) na jednym wykresie.

ĆWICZENIE 6

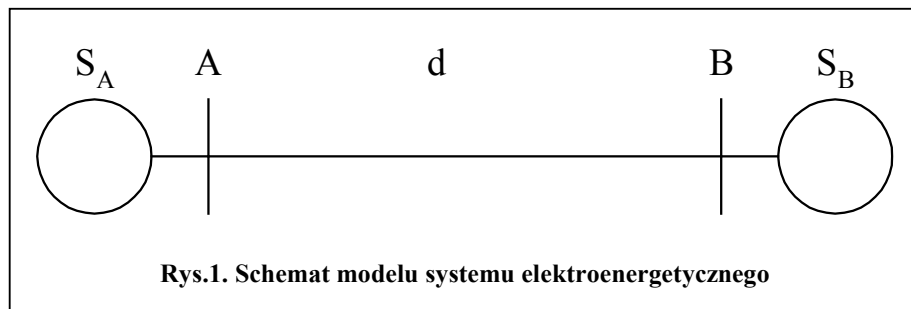
LINIA ELEKTROENERGETYCZNA 400kV

Celem ćwiczenia jest zapoznanie się z modelowaniem układu trójfazowego na przykładzie linii WN.

ⓘ -informacja ✖ - zadanie ▣ - obliczenia ⓘ - przykład

Czas wykonania ćwiczenia wynosi 90 minut.

ZADANIA DO WYKONANIA

ⓘ W podanym modelu systemu 400 kV, linia ma następujące parametry: $R_1=0.0276 \Omega/\text{km}$, $R_0=0.275 \Omega/\text{km}$, $L_1=1.0031 \text{ mH}/\text{km}$, $L_0=3.2675 \text{ mH}/\text{km}$, $C_1=0.013 \mu\text{F}/\text{km}$, $C_0=0.0085 \mu\text{F}/\text{km}$. Długość linii $d=185 \text{ km}$. Parametry systemu: $\underline{Z}_{SA0} = 2,3+j 26,4 \Omega$, $\underline{Z}_{SA1} = 1,3+j15,0 \Omega$, $E_{SA} = 415 \text{ kV} \angle 30^\circ$ oraz $\underline{Z}_{SB0} = 2,65+j 32,8 \Omega$, $\underline{Z}_{SB1} = 1,81+j20,5 \Omega$, $E_{SB} = 415 \text{ kV} \angle 40^\circ$. System Zwarcie $L2 - L3 - G$ jest zasymulowane na 80 km linii licząc od stacji A.

✖ Korzystając z tego przykładu przygotować model, w którym zostaną zmienione następujące parametry: długość linii $l=215 \text{ km}$, zwarcie $L1 - L2 - G$ w odległości 75 km od stacji A, rezystancja zwarcia $R_f=5\Omega$. Przyjąć częstotliwość próbkowania $f_s = 1,0 \text{ kHz}$.

Zadanie 1. Parametry elementów w podanym układzie są następujące:

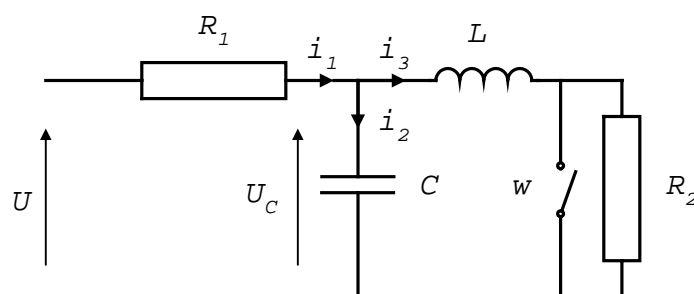
$$U = A \sin(\omega t + \varphi), \quad A=100\text{V}, \quad \omega=100\pi, \quad \varphi=\pi/3;$$

$$R_1=10\Omega, \quad R_2=2\Omega, \quad C=4,7\mu\text{F}, \quad L=10\text{mH}.$$

W stanie początkowym wyłącznik W jest otwarty, prądy i napięcia przyjmują wartości ustalone.

Przeprowadzić analizę stanu przejściowego (napięcie u_c oraz prąd i_2) po zmianie położenia wyłącznika W :

- za pomocą metody analitycznej z obliczeniami przeprowadzonymi za pomocą programu MATLAB i prezentacją graficzną
- za pomocą symulacji w programie EMTP-ATP.

Zadanie 1. Parametry elementów w podanym układzie są następujące:

$$U = A \sin(\omega t + \varphi), \quad A=100\text{V}, \quad \omega=100\pi, \quad \varphi=\pi/3;$$

$$R_1=5\Omega, \quad R_2=1\Omega, \quad C=4,7\mu\text{F}, \quad L=20\text{mH}.$$

W stanie początkowym wyłącznik W jest otwarty, prądy i napięcia przyjmują wartości ustalone.

Przeprowadzić analizę stanu przejściowego (napięcie u_c oraz prąd i_2) po zmianie położenia wyłącznika W :

- za pomocą metody analitycznej z obliczeniami przeprowadzonymi za pomocą programu MATLAB i prezentacją graficzną
- za pomocą symulacji w programie EMTP-ATP.

